

ملا نصرالله

№9 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЬ

Цена 12 к. № 9

Litoq. S.Bixova.

Balam, yavaş-yavaş yeriyin ki, borc sahibləri görməsinlər,
yoxsa yapışarlar yaxamızdan, ötürməzлər.

ABUNƏ QİYMƏTİ

Qafqazda və Rusiya daxilində: 12 ay--altı manat.	
6 ay.....	3 manat yarım.
3 ay.....	2 manat.
Kasıblara.....	12 ay--5 manat.
6 ay.....	3 manat.
3 ay.....	1 manat 60 qəpik.
1 ay.....	40 qəpik.
Əcnəbi məmləkətlərə	
12 ay.....	7 manat.
6 ay.....	4 manat.
Nüsxəsi idarəmizdə.....	10 qəpik.
özgə şəhərlərdə.....	12 qəpik.

1 rəbiüllaxər 1330

Hər həftə nəşr olunur

8 mart 1912

ARTİSTLƏR

Dünən vağzalda bir cavan oğlan, əlində çamadan, sol əlində paltosu, adamların dal tərəfindən gizlincə isteyirdi ki, çıxsın platformaya. Ona oxşuyurdu ki, Tiflisdə mehmanxanaya borclu qalıb xəlvətcə əkilir ki, borc sahibi bilməsin.

*Maşın fışqırıxladi, çıxdı getdi.**Ya yalan ola, ya doğru - pənah Allaha.*

Amma bir para belə jılıkları çıxanda, söz yox, doğru və dürüst, həqiqi artistlərimiz də yox deyil.

Bunlara da salam olsun Molla Nəsrəddin tərəfindən.

Molla Nəsrəddin

MƏİŞƏTİMİZƏ DAİR

*Çal qara zurna dəfini çal, Poqos,
Məclisə zurna səsini sal, Poqos*

*Kəspər ağa, açgilə vodkaları
Sən elə sirab bu motkaları
Məclisi-eyşə gətirin dilbəri
Tans vura ol yanağı əhməri*

*Çal qara zurna dəfini çal, Poqos
Onluğununu, beşliyini al, Poqos.*

*Boşla məni ay kişi millət nədir?
Ar nədir, ibrat nədir, qeyrət nədir?
Fənn nədir, elmlə sənət nədir?
Acdı tatarlar belə söhbət nədir?*

*Çal qara zurna dəfini çal, Poqos
Dinməz oturma belə sən lal, Poqos.*

*Rumkaya qurban ola nənəm, dədəm
"Prinesi iskoro" aman dəmbədəm
Şimdi gərək başqa səxa göstərəm
Ta dağıdam bu gecəni lacərəm*

*Çal qara zurna dəfini çal, Poqos
Sübhə kimi burdaca sən qal, Poqos.*

Tiflisdə mənim hansı qostinsaya yolum düşür - qostin sahibi başlayır bizim müsəlman artistlərini xəbər almağa.

Məlum olur ki, çoxları borclu qalıb xəlvətcə qaçıblar.

Evdə oturursan, zəng çalınır. Kimdir, bir kasib qoca gürcü arvadıdır, hə nə deyir, deyir ki, filan müsəlman artisti haradadır? Deyirsən ki, məsələn: Naxçıvandadır, yainki Bakıdadır.

Məlum olur ki, müsəlman qardaşlar bu yazıq arvadın evini kirayə ediblər və nəinki məhz ev kirayəsini götürüb qaçıblar, bəlkə bu yazıq övrətin kürkünü aldadıb alıb aparıblar ki, yolda üzüməsinlər.

Axırda elə olubdur ki, Tiflisdə iki baqqal haq-hesab üstə sözə gələndə, birisi o biri bədhəq yoldaşına deyir:

— Axırda sən də mənə müsəlman artisti oldun...

Mən əvvəller səhv başa düşərdim: elə bilərdim ki, müsəlman artisti ibarətdir elə bir şəxsdən ki, səhnəyə çıxıb avam müsəlman qardaşa ibrətlə sözlər deyə.

İndi belə məlum olur ki, artistin bir mənası da var imiş:

Yalançı, xalqın malını özünə halal bilən, yoldaşın haqqını kəsən və həmişə özgələrə hiylə qurub yalan ilə başını saxlıyan.

*Bosla nə millət, bu nə irz, nə ar
Sən belə söhbatları eylə kənar
Başlıyalım şimdi də bəzmi-qumar
Ay gədə nərdi ilə asnar biyar*

*Çal qara zurna dəfini çal, Poqos,
Əlliliyi ciblərinə sal, Poqos.*

*Əz-tərəfi oxuyub qurtarmışlarımız
Nazimi: Mirzə Qoşunəli*

MƏSLƏHƏT

Ay Molla əmi! Sənə bir məsləhət eləyəcəyəm: Asəni and verirəm Məşə Gülməmməd əminin S bəyə yadigar qalan cin kitabına doğru deyəsən ki, mən bu işdə lap iki könülli qalmışam. Çün bizim bu Uluxanlı kəndində iki ildi bir təzə məktəb bina olunub, heç mənim xoşuma gəlmir, çünki Allah keçənlərinə rəhmət eləsin rəhmətlik mənim dədəm məni uşaq vaxtında məçidə qoydu, əgərçi bir həftə oxuyandan sonra bir noğat, iki noğat oxuyanda molla dedi degilən cəzim, mən ancaq dedim cecim. Molla məni oxarta əzdidi ki, ölüne kimi. Axırı mollaya iki min yaman dedim, özüm də məktəbdən qaçdım. Amma o vaxt üç ay məndən qabaq məktəbə gələn uşaqlara baxırdım ki, məndən çox oxumuşdular və belə oxuyurdular: "Əlif zəbərə bey zən əb cim zəbərcə dal zən cəd əbcəd". Amma indi bu təzə məktəbdə heç uşağı Quran zad görsətmillər, elə başlayırlar ayı gəldi, qurt getdi. Bir də Mirzə Cəfər adlı müəllim var, lap uşağı elə babı dərsi verir. İki ildi bu uşaqları oxudub lap xanə-xərab eləyib. Hələ hamisindən pis budur ki, kəndimizin alimi hacı axund... adını alım qoyub o cür müəllimləri götürüb çörək verib saxlayır. A kişi, sən axund adamsan, sənə nə yaraşır bu cür - bu cür xilafışər' işlər? Sən də bax o biri axundlara otur yerində, niyə xalqın uşağına şügli zimmə olursan. Hələ bu beş on günlərdə də nə bilim deyillər hacı axund İrəvan qubernatından izin alıb uşaqları tamam aparıblar uçolianın bir otağında oxudullar, hələ ona da razı olmullar, gündə bir saat da uçitel Şəməddinbəy gəlir o uşaqlara urus dərsi nə bilim nəmənə orgədir. Babı olmaqdan əlavə bu yaziq musurmanların uşağıını urus da eləyəcəklər, indi əlacım bir ona qalib ki, sənə məsləhət eyləyirəm, görün sən nə fitva verirsən: mən istəyirəm bu Uluxanlının tamam qırmızısaqqal möminlərini yiğam başıma, bir dəfə va şəriətə deyib tökülek Mirzə Cəfəri bu kənddən çıxardıb qovaliyaq və məktəbin taxtuxtmasına od vurub yandıraq ki, kəndin bərəkəti qaçmasın...

Kəblə müftəxor

ÖSKÜRƏK PİRİ

Pir özü-dünyada mövcud olan müqəddəs məkanlardan birisidir. Bu pirlər həmişə pakizə, əsil

musurman və imanlı şəxslərin tərəfindən icad olunur. Əlbəttə, inanmasaq kafir oluruq. Bizim bu köhnə Nuxa şəhərində təzə, köhnə pirlər hərçənd çoxdu, ancaq indi hamisindən artıq öskürək piridir. Hər kəs gecə öskürə sabah tezdən durub bir kirvəngə qartop şamı alıb aparsın orada yandırsın, əlüstü şəfa tapsın. Bu piri-möhtərəmin bir kəraməti də budur ki, nə bərk külək olsa orada yanana şamı keçirmir. İndi müsəlman qardaşları xəbərdar edirik ki, hər kəs öskürə bu pirə müraciət etsin, inşallah şəfa tapar.

Adres: Nuxa qəbiristanlığı, öskürək piri.

Pirverdi

HƏKİM

Cənab Molla əmi! Sən olasan Mozalanbəyin canı hərçənd uzun mətləb olsa da bu əhvalatı məcmuənizdə çap edəsiniz. Bir neçə gün bundan qabaq bizim Qələciqdə bir kişi naxoşlayır. Buna əlacdan ötrü Vəndam həkimini gətirdik ki, əlac eləsin. Bu həkim bizim Qəbələ çastında çox yaxşı mahir həkimdir, hələ bir atı da var ki, bir qıçı çolax, gözünün biri də kor kimidir, bu da ayıb deyil, çünki çox kasib və fəqir adamdır, yaxşı atala bilmir, bir az da paltarı cındırdır, özü də bir balaca naxoşaldır, azarının yanına gedəndə yolda soyuq olmasın deyə qulaqlarına pambıq tixiyir. Bəli, bu həkim lap yaxşı həkimdir ha. Və yaxşı dərmanları da var, Cüvəllağıbəyin başı üçün mən öz gözüm ilə görmüşəm, hər bir dərmanı var. Elə ki, azarlıya baxır, deyir ki, buna kök qoyun dərisi lazımdır. O saat bir qoyun kəsdirib azarlı dəriyə çekir, amma biçarə azarlı dərinin içində partlayıb susuyur, deyir ki: "Həkimbaşı! Aman olurəm! Su! Yandım!" Həkim deyir ki: "Sarsaqlama, su nədi, hələ dayan!" Bu azarının yanında bir para qazet-mazet oxuyan axmaqlar var idi, olar deyirlər ki: "Ay rəhmətliyin oğlanları! Bu həkimliyi və dava dərmanı nə bilir, əgər bu həkim olsaydı qabaqca öz vücuduna əlac edərdi ki, hər qulağında bir çətvrə pambıq olmazdı, tez olun, Qutqaşından bir urus həkimi gətirin". Bir para axmaqlar da onların sözü ilə gedib Qutqaşından bir dinsiz felşili gətirirlər. A kişi nə deyim, bu kafir felşildə zurna kimi bir şey var idi, onu azarının qarnına və döşünə qoyub qulaq verib deyir ki: "Bu zatülcəmdir." Sonra üzünü həkimə tutub deyir ki: "Ay canım, bunu nə üçün dəriyə çekirsən? Dəri nə lazımdır? Buna bir şüşə sirkə, bir az da buz lazımdır, bularnan ovxala, mən də tez aptekdən dərmanlar göndərəcəyəm, oları da içsin, tez yaxşı olar".

Bizim faşir müsəlman həkimi də dinsiz felşelin qorxusundan bir bucağa qısılib əsə-əsə gözlərini döyür.

Felşel gedib dərmanları göndərir, azarlı da yaxşı oldu. İndi biz deyirik ki, azarlı müsəlman həkim qurtardı, amma bəzi axmaq oxumuşlar deyirlər ki, felşel qurtardı. Bu saat bizim aramızda bərk höccət var, siz də dünyagörmüş bir kişisiz, həqirənə təvəqqə edirik ki, hansımızın sözü haqdırısa yazarınız.

Möhübbəküm Keçəlov

Bakı quberniyasında Türkən kəndində təzə üsul ilə açılan məktəbin şeyləri.

Qubada hacı Molla Babanın Molla Ruhullaha təziyə saxlamağı.

MƏNZUMƏ XƏBƏR

*Molla əmi! Yetdi genə novbahar
Ərz eləyim şimdə sənə hər nə var:*

Çün yetişib indi Əli bayramı
Xırda böyük cəmdi buraya hamı
Görmək olurmu belə bir bayramı?
Həm Əli bayramıdı həm də bahar.

İndi düzəlmış hamı iş kargaha
Gel İrevana gör özün bir daha
Eylə nəzər burdakı cövlangaha
Zorba cavanlar necə gör at çapar.

Bir nəzər et bu Məmili axmağa
Atlanır ortaya güləş tutmağa
Səy eləyir bir-birini yıxmaga
Bir də müqabil ona bir gürcü var.

Xəlq tamaşaşa yiğilmiş bura
Cümləsi diqqətlə baxırlar ora
Bu o birin tolladı burdan ora
Qol qırılıb, baş yarılıb qan axar.

Onda ucaldar hamı birdən səsin
Ay barəkəllah Məmili afərin
Yıxmayacaqdır səni heç kəs yəqin
O əl-ayaq o yekəlik səndə var.

Şərr xəta

TİCARƏT

Dəzizim Molla əmi! Nə bixəbər Tiflisdə Davidovski küçədə bir kündə yatmışan. Nə səbəbə bu neçə ilin müddətində əqəllən bir dəfə bizim şəhərimizə gəlib bizləri sərəfraz etmək istəmirsən? Hərgah camaatımızın içində olan nifaq cənabınızı rəncidəxatır edibdir, qorxma, arxayı ol, haman nifaq ki, siz görmüşdünüz, indi ittifaqə mübəddəl olubdur. Şəhərimiz sən görən şəhər deyil, indi lap dəyişilibdir. Güman edirəm ki, hərgah gəlib Naxçıvanı görsəniz yəqin ki, Tiflisdə bir saat qalmazsınız. Siz Naxçıvanda olan vaxtlar camaatınız çox artıq kasib idi. Yavan çörək tapmaq bunlara məhali-mümtəne idı, amma indi Allah bəzi millətpərəst tacirlərimizə ömri-tulanı əta buyursun. Onların dövlətindən işlər çox yaxşı keçir. Şəhərimizin övzai mən deyə billəm ki, Bakının övzəsindən da artıqdır. Yaziq Molla əmi. Sən bizim şəhərdə olan zamanlarda qumarxana dükanları və meyxanələr təmamən bağlı idilər, heç bunlara gedən yox idi. Çünkü o vaxt camaatımız kasib düşüb pula həsrət idi. Amma indi... genə də indi... şəhərimiz, camaatımız bilmərrə dəyişilibdir... Məsələn: götür saman meydanında oturan bir tay samana göz dikən qardaşlarımızı, bunlar indi hərəsi bir bəzzəz dükəninin sahibi olublar, dəmirçixanada olan pencər və qatıqsatan baqqallarımız indi yekə abarot sahibi olub Maskov və Nijni ilə alış-veriş edirlər. Qumarbaz əfəndilərimiz böyük tacir olublar. Meyxanalar kündə həmişə bir şahı araq pulunun məttəli qalan altmış yaşında olan bəyimiz indi şəhər bulvarında meyxana sahibi olubdur və o bəyimizin camaatımıza mənfəəti hamidan artıqdır. Bu cəhətə ki, zalm oğlu erməni meyxanaçılarının əlini təxtəyə bağlayıbdır. Həmişə erməni meyxanaçılarından çaxırı butulkada bir şahı əskiyinə satır və müsəlman qardaşlarımız da ittifaq etmək üçün erməni meyxanalarından bilmərrə yiğisib mənfəəti öz müsəlman qardaşımıza verirlər. Molla əmi! İndi sən mənim bu yazdıqlarımı oxuyub fikir edəcəksən necə ola bilər ki, bir az zamanda Naxçıvanın övzai dəyişilib belə tərəqqi tapa. Söz yox ki, inanmayacaqsan və dübarə məndən sual edəcəksən ki, nə bais oldu? Mən də isə sənin sualına belə cavab verəcəyəm: bank taciri: ... (obşestvo vzaimnoqo kredita) hansının ki, güşad olunmaqlığı fövqdə yazdığınış şəxslərin çörək sahibi olmaqlarına bais oldu, Allah bu bank fikrinə düşən və bunun binasını qoyan ərbəbi-

sərvətlərimizə cəzayı-xeyir versin. Bankın bərəkətindən şəhərimizdə bir kasib adam tapılmaz, tapılsa da şapaklı əinovniklərimiz və uçitellərimizdir. Hansılar ki, acı papirosdan savayı bir şey ələ getirməklikdə acizdirler.

Hə, yadına düşdü: bir də məktəbimiz kasibdir, nə iskami var, nə daska var, nə müəllim var və nə də mütəəllim... Toyuq hininə bənzər bir balkondur məscidin yanında, nə rəis var və nə də komissiya. Doğrudur məktəb bir il bundan qabaq çox yaxşı yeriyirdi, bu səbəbə ki, bank yox idi, komissiya da yaxşı baxırdı. Amma o zamandan ki, bank binası şəhərimizdə qoyuldu məktəb də yaddan çıxdı, komissiya da getdi işinin dalınca. Çünkü həmi məktəbə, həmi banka nəzarət yetirmek komissiya əzələrinə çox zəhmət yetirirdi.

Ona cəhət biçarələr məktəbdən əl çəkib banga çilen olub oranın tərəqqi tapmaqlığına müqəyyəd oldular. Həqiqət, bangın genə camaatımıza mənfəəti var, məktəbin nə mənfəəti olacaq? Məktəbi oxuyub qurtaran şagirdlər axırda laməzhəb olub, məzhəbə sataşib, mollalar barəsində həcv yazıb, şəriətə xələl yetirəcəklər. Amma bangdan mənfəət görən ərbəllərimiz bangın müftə onluqlarını minbər ayağında rövzəpəz əfəndilərimizə verib hamımızı guppultu ilə behiştə tökəcəklər. Xülasə, Molla əmi! Fürsəti qənimət bil, gəl Naxçıvana bəlkə bir dövlət sahibi olasan. Yoxsa bifayda jurnal satmaqdan axırın bir yerə çatmayıb Şeyx Sənan qəbiristanında dəfn olunacaqsan və üstündə molla da tapılmayacaqdır ki, namaz qılıb təlqin versin, bəlkə bağışlanan.

Şirxan bəy

NAXÇIVANDAN

Bu gün martin ikisində şəhərimizin mərsiyəxanalarından birisi evində bir neçə müəmməm mollalar ilə cəm olub, çay içib söhbət eləyirdik. İttifaqən şəhərimizin ən mötəbər zakirlərindən birisi Mir Pırtdaşq otağı daxil olub müztərib halda üzün mollalara tutub söylədi: "Əfəndilərim! Bu keçən gecə şəhərimizin hacılarından bir nəfəri bəndə üçün bir yaxşı yuxu görmüş. Yuxunun təfsili budur ki: Guya mən Ümmi Külsüm əleyhəsəlamı təzvici etmişəm və Əmirəlməminin əfəndimiz mənə bir əba və bir heybə bağışlamış. İndi təvəqqə edirəm ki, hacının mənim barəmdə gördüyü yuxunu təbir edəsiniz".

Məclisdə hazır olanlardan heç birisi bu yuxunun təbiri gələcəkdə nə olacağın təqrirə gətirmədi... Çünkü necə ki, cənabınıza da məlumdur yuxu təbir eləmək çox böyük elmdir.

Təvəqqə edirəm yuxarıda yazılın yuxunun təbiri nə olacağını möhtərəm jurnalımız vasitəsilə xəbər verəsiniz. Çünkü cənabınızdan savayı heç bir kəs bu yuxunun təbirini söyləməyi ixtiyar edə bilməz. Ümidvaram bu xahişimi qəbul etməklə hər iki tərəfi razi qoyub eydindən rəvəz biz Naxçıvan camaati üçün mübarək qılasınız, əks surətdə bəd keçəcəkdir.

Müxlisiniz: Pəri

HALAL PUL

Dünyada halal pul da çoxdur, haram pul da. Amma bizim Məşqətə kəndində deyəsən bir köpik haram pul tapılmaz, amma halal pul çoxdur. Axır başıvı nə ağırdım, Molla əmi, hər kəsin özü üçün sənəti var, pul qazanıb başını dolandırır.

Bir də görürsən Molla əmi, 44 nəfər qeyrətli cavanlar (buların qeyrətinə qurban olum) həmqəsəm oldular ki: "Biz gedək həzrət zillüllah şahənşahı-İran Məmdəlinin köməyinə, onun yolunda şəhid olaq."

A kişi! Belə də iş olar? Bu kafir əncümənlər zillüllahı təxtdən salıblar ki, biz məşrutə istəyirik, cəhaddir, gəlin gedək ki, qiyamət günü həzrət zillüllahla məşhur olaq".

Qərez, nə başıvı ağırdım, Molla əmi, bular gedirlər Məmdəlinin yanına, bunlara çox hörmət eləyir, tapança və tütəng, patron verir, bunlar olurlar müsəlləh, gedirlər dava eləyirlər. Bir vaxt görürler ki, hər birinin beş min, on min pulu var. Çixib gəlirlər kəndə. Gör heç belə halal pul olar. Kişilər zəhmət çəkib gullə qabağına gediblər, bax "Camei-Abbas" kitabının cihad fəqərəsinə.

Molla əmi! Gələn məktubda bunların adlarını yazmaq borcum olsun.

İmza: Yetim Xorus

15 mahi-fevral, Şəhri-Qəzvin

MƏKTUB

Birinci şəkil: erməni balaları müəllimlərilə bahəm oxumağa gedirlər, amma biçarə müsəlman balaları 5 yaşından 10 yaşına kimi telli birçəyi mütrüb babasından yaxşı əməllər və tərbiyəyə dair gözəl sözlər əzx edirlər.

2) Erməni müəllimi balaca uşaqlara gimnastika dərsi verir. Müsəlman balaları da barmaqlarda çəng, bellərdə kəmərçin, içlərində kosagəlin bəzəyi: başda uzun keçə papaq, ucunda zınpırov, üzündə keçə niqab, uzun saqqal, beldə kəndir, ayaqyalın, tuman dizə kimi çırmamış, çırtmış vurub oynayır.

İki qaval, bir dünbəy, iki kamançaçalan mütrüb babasından uşaqlar bazigərlik dərsi alırlar.

3) Məclisi-eyşdir. İran: Qonaqlar dörd tərəfdə əyləşiblər. Qoca hacılar, seyidlər və xanlar, balaca uşaqlar

ortalıqda, mütrübələr və kosa gəlin oynamaya məşğuldurlar. Qonaqlara çay, qəlyan və papiros götürirlər. Amma hamidən artıq qonaqların mütrübün rus libasında oynamağı xoşlarına gəlir.

4) Erməni camaati tüccar malından puta bir qəpik almağa qərar qoyub bu pul ilə bir ali məktəb bina etdilər. Amma mollalar tacirləri məzəmmət edib deyirlər: "Ağalar! Nə üçün hümmət etmirsiniz, bu kişi ziyanətə gedir, pulu kəsirdir, savaba daxil olun, pul verin, bu yazıq ziyanətdən məhrum olmasın!"

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

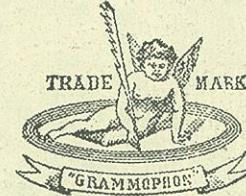
ELANLAR

О-ВО ГРАММОФОНЬ

Съ оgrp.отв

Тифлисъ

Головинский np.9.

Dünyada hər bir dildə çalışıb oxuyan qrammofon plastikləri hədsizdir. Hər ay məşhur xanəndələrin təzə-təzə muğamfları qrammofona salınır: tatar, fars və osmanlı dilində.

Dünyada ən yaxşı qrammofonlar ancaq
"Yazan məlaikə" markalarıdır.

Təzə kataloqları və siyahıları pulsuz tələb ediniz.

TİFLİSDƏ "ŞƏRQ" ADINDA TƏZƏ MÜSƏLMAN MƏTBƏƏSİ

Voronsov küçəsində Baronbəyov karvan-sarasının qarşısında Kustanovun mülkündə təzə açğıımız mətbəədə qəbul olunur və hər cür çap işləri: kitab, paket, blank, şəct (hesabnamə), vizit kartları, elannamələr, qəbz dəftərləri, kontor dəftərləri, toy dəvətnamələri və habelə qeyri sifarişlər, mətbəəmizdə müsəlman, rus, firəng, gürcü və erməni hürufatı mövcuddur. Sifarişlər təmiz və gözəl surətdə çap olunub, tezliklə sahiblərinə göndərilir. Qiymətlər nəhayət dərəcədə ucuzdur: min dənə paket və min dənə blank (böyük farmat, poçt kağızı) gözəl surətdə çap olmuş, yəni hər kəsin adı, familiyası, ticarətinin adı, adresi, tarix yeri haman blankda və paketlərin üstündə çap olmuş başa gəlir. Poçt xərcilə on bir manata və həmçinin qəbul edirik hər cür stempellər. Xahiş edənlər aşağıda yazılın adresə müraciət etsinlər.

Mətbəənin sahibləri: Ələkbər Məmmədov, İsmayılov Həsənzadə

Адресъ: Тифлисъ, Воронцовская ул.
типография. "Шяргъ" Исмаиль Гасанъ-заде.

Ay kirvə, Allah rizasına, bu qabları girov götür, mənə bir az pul ver,
balalarım acıdan həlak oldular, ərim ziyarətə gedib.

M. N.